

A Fialat Kutatók Akadémiájának állásfoglalása a fiatal kutatók helyzetének és a kutatóintézet-hálózat átalakításának kérdéseiben

2019. június 7.

Ez év májusában megalakult a [Fialat Kutatók Akadémiája](#) (FKA), mely a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) közfeladataival összhangban működő, alulról szerveződő tudományos társaság. A szervezet kiemelt célja a magyar fiatal kutatók sajátos nemzedéki érdekeinek átfogó képviselete hazai és nemzetközi szinten. Az FKA tevékenységével elő kívánja segíteni a fiatal kutatók szakmai fejlődését, élet- és munkakörülményeik javítását, valamint a kutatók és a társadalom közötti kapcsolat erősödését.

A fiatal kutatók jelentik a kutatói társadalom utánpótlását és jövőjét. Ebből következően a fiatal kutatói réteg általános és megfelelő szintű megbecsülése kiemelt fontosságú minden, a tudományos kutatásban versenyképes ország közép- és hosszútávú tudománypolitikai stratégiájában. Az FKA tagjaiként ezért szándékunkban áll feltárni azokat a nehézségeket, amelyek a fiatal kutatók széles rétegeit érintik, s ezáltal jelentősen veszélyeztetik a hazai kutatói társadalom utánpótlását. A magyar fiatal kutatók hangjaként konstruktív javaslatokat kívánunk megfogalmazni arra vonatkozóan, hogy miként lehetne (i) a kutatói pályát vonzóbbá tenni a pályaválasztás előtt álló fiatalok számára, (ii) a friss kutatási eredményeket szélesebb körben megismertetni a társadalommal, és (iii) milyen változtatásokat látunk szükségesnek egy nemzetközi szinten versenyképes fiatal kutatói közösség fenntartásához.

A magyar tudományos élet autonómiájának bármilyen mértékű csonkítása az itthon maradó kutatók elszigetelődésével és nemzetközi versenyképességük csökkenésével járhat. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium által a napokban beterjesztett törvénytervezet erős politikai befolyásolást megengedő struktúrát vázol fel, amely negatívan hathat a nemzetközi kutatói közösség magyar kutatókkal folytatott kollaborációs készségére, valamint a kiváló magyar kutatók nemzetközi pályázatokon való indulási és nyerési esélyeire. Ez káros hatással lehet a fiatal magyar kutatói generáció nemzetközi tapasztalatszerzésére, akadályozhatja a fiatal kutatóknak a nemzetközi kutatói közösségbe való beilleszkedését. A törvénytervezet amellet, hogy igényt tart a Magyar Tudományos Akadémia egyes tulajdoni elemeinek használatára, nem vázol fel tervet arra vonatkozóan, hogy milyen intézkedések fognak megvalósulni az egyébként alulfinanszírozott kutatási rendszer érdemi bér- és infrastrukturális fejlesztésében.

A tavalyi évben általunk elvégzett [kérdőíves felmérés](#) eredményei számos olyan problémára hívták fel a figyelmet, melyek sürgős válaszlépéseket kívánnak. A kutatási szektor jelenleg is munkaerőhiányban szenved, és ahogy azt felmérésünk kimutatta, a fiatal kutatói generáció több mint 70%-ában komolyan felmerült a pályaelhagyás gondolata az elmúlt öt évben, amit az MTA körül tervezett szervezeti és finanszírozást érintő átalakítás által keltett bizonytalanság, illetve az átalakítások megalapozottságával szemben kialakult bizalmi válság tovább fokoz. A nemzetközi szinten versenyképes kutatásvezetők

FIATAL KUTATÓK AKADÉMIÁJA

elvándorlása mellett, a kutatóintézet-hálózatot érintő tervezett átalakítások már most is érezhető módon veszélyeztetik a hazai kutatás meghatározó részét végző, akadémiai és felsőoktatási szektorban dolgozó több ezer fiatal kutatót.

A kérdőívet kitöltő több mint 1500, 45 év alatti válaszadó álláspontját reprezentáló adatsor elemzésével azonosítottuk a fiatal kutatók véleménye szerint leginkább figyelmet érdemlő problémákat és kérdéseket:

1. Kiszámítható, az egyéni teljesítményt, életkörülményeket és tudományterületi sajátosságokat figyelembe vevő, dinamikus életpálya-modell kidolgozása a tudományos pályát megcélzó fiatalok számára.
2. A jelenlegit jelentősen meghaladó anyagi megbecsülés.
3. A kutatónők és családos fiatal kutatók kiemelt támogatása.
4. A fiatal kutatók pályázati tevékenységének és nemzetközi mobilitásának fokozottabb támogatása.
5. Minőségbiztosítás, átláthatóság és konstruktív értékelési szempontok fokozottabb érvényesítése a pályázati rendszerekben.
6. Az adminisztrációs terhek csökkentése, a pályázati és egyéb források felhasználásával kapcsolatos bürokrácia és közbeszerzési eljárások jelentős egyszerűsítése.
7. A felsőoktatásban az oktatási terhek racionalizálása, tekintetbe véve az egyes életpálya-szakaszok sajátosságait és az oktató kutatási feladatait.
8. A kutatási és ezzel szorosan összefüggő oktatási infrastruktúra széleskörű modernizálása.
9. A fiatal kutatók hatékony és átfogó érdekképviselésének megteremtése.

A Fiatal Kutatók Akadémiájának tagjaiként a kezdetektől fogva kiállunk és jelenleg is kiállunk a Magyar Tudományos Akadémia vezetése és Közgyűlése mellett. Őszintén reméljük, hogy a kutatóintézet-hálózat működtetésének kérdései szakmai elvek és érdemi tárgyalásokon alapuló konszenzus mentén fognak rendeződni. A jelen nyilatkozatunkban felvetett, a fiatal kutatókat fokozottan érintő problémák és kérdések megvilágításával támpontot kívánunk adni ahhoz, hogy bármilyen jövőbeli átalakítás során a fiatal kutatók véleményét megfelelő súllyal vegyék figyelembe. A magyar tudományosság versenyképességének megőrzéséhez és további növeléséhez elengedhetetlen a jelenlegi bizonytalan helyzet haladéktalan konszenzusos rendezése és a nyugodt, támogató kutatói környezet helyreállítása.

A Fiatal Kutatók Akadémiájának tagjai